

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI AR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

hová a lapba szánt kéziratok

==== reklamációk és ====

előfizetési pénzek küldendők

== Maros-Vásárhely. ==

Szentgyörgy-utca 9. szám.

==== ev. ref. lelkészi lakás. ====

Kitartás és bizalom a jövő.

A haladás örök törvénye: a kitartás és bizalom. Kitartani és bizni a munka diadalában minden felmerülő nehézségek között, csak akkor lehet, ha átvan hatva az ember annak tudatától, hogy igaz ügyet szolgál. És ekkor is lényeges feltétel, hogy az igaz ügy diadalra vezetésének célját, a belőle támadó áldást egyszóval az igazság horderejét, annak mélységét, magasságát egészében felfogja a lélek. Hogy korunkban, a hirdetett általános műveltség és előhaladottság dacára, mégis az egyének jórészben és a társadalom általában nem bír kellő fogékonysággal a szellemi igazságok iránt, ennek nagyrészen nem a roszakarat, hanem inkább az értelmetlenség az oka. A társadalom félre van vezetve, nem érti a krisztusi tan örök igazságát, hogy lélek az a mi megelevenít. Vagy ha talán erről sejtelve van is, nem a lelki megelevenedésben keresi és véli megtalálni a boldogulás feltételeit; ezért haljuk lépten-nyomon hangoztatni eme tetszetős jelszót: lélek, lélek, de mivel élek? Igen a mivel élek kérdése ma fontosabb a világ szemeiben, mint ama másik kérdés, hogy miként lehetne megteremteni a lelki megelevenedés új korszakát.

És mert minden eredmény munkát igényel,

kevésre apad a lelki élet megteremtése harcainak száma; de egész tábora van az anyagi-élet harcainak. Az anyagi-élet harcjai, azután, mint szemmel láthatjuk mind önzőbbé teszik a lelkeket, úgyannyira, hogy a legtöbb emberre nézve, a lelki élet magasztos elvei kívül a sziven, az ajkokon laknak csak, mint jelszavak a tömeg bolondítására, de életelvekké bennük nem válnak soha. Innen van azután, hogy annyi üres frázis, tartalom és alap nélküli jelszó talán sohasem látott világot, mint ma, amikor az akaroncok egész raja a legkönnyebb módon, gégeje hordóképességével akar tekintélyt, befolyást és jövőt teremteni magának.

A példa tudjuk, hogy ragadós. A komoly munka, amely tartos eredményt szül — önmegtagadást és kitartást igényel, ezért a mi protestánsaink soraiban is terjedőben van a látszatra építés. És ebben nagy veszedelme rejlik vallásunknak. Mert nekünk nem állanak rendeltetésünkre olyan eszközök, mint a róm. katolikusoknak. Mi ördöggel, pokollal nem rémitgetjük hiveinket, mi a felvilágodottságnak és krisztusi szereteten felépülő evangéliumnak vagyunk zászlóvivői.

A nagy reformátoroknak is az volt erősségük, hogy a munkás és öntudatos keresztyénség megteremtésén fáradoztak, ez kell legyen ma ami

erősségünk is. A krisztusi életelveket, mély, öntudatos vallásossággal párosítva, kell a maguk szépségében feltárjuk a mi életünk folytatásában. A példaadás, a keresztyén erények diadalra vezetésének igazi eszköze. Ezért mondá Jézus is: Én példát adtam nektek, amiként én cselekedtem, ti is úgy cselekedjete. A példaadás meggyőzi rendre e világot és diadalra vezeti az élet igazságait.

Azért mondom rendre, mert minden valósulásnak feltétele a világon, a kitartás. Ezt példázza a természet élete is. Mily sok idő kell, míg az elvetett mag, ringó kalászszá változik. És az elvetett makk is hosszú évtizedek múlva lesz terebélyes előfává, hogy árnyékot adjon az utazó vándornak. A szellemi életben azonban, még hosszabb idő kell, míg az ige testet ölt. Ime a proféták sok századon át várták, hirdették a Mesiás eljövételét, míg eljött az idők teljessége. Az előreformátoruk már század évekkkel előbb, a munka barázdájában verejtékeztek, mielőtt a Wittenbergi vártemplom kapuján viszhangot keltett a történeti nevezetességű kalapács ütése, amely a 95 tételt a világ szeméi elé szegezte.

Nagy eredmények, csak nagy áldozatok árán nyernek életet. Nagyobb igazság egyetlen emberi intézményben sincsen, mint a reformációban. A reformáció hozta ki a népek millióit a középkor sötétségéből és helyezte azt a megújulás életet megszentelő világosságára. Ez indította fel a lelkeket: az összetartás, együttérzés hatalmas munkájára, a melynek köszönhetjük, hogy ma már sokakban más képe van földünknek, mint volt az ököljog és örökös háboruk idején.

Ez igazságot keli megértessük a mi népünkkel, hogy lássa át, miszerint nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Istennek minden beszédével, amely megnyilvánított az ő szent fia által. Tanítani a népet és jól cselekedni vele, övéivel, ez újabb korunkban is a protestáns anyaszentegyház kötelessége.

Lám a másik tábor is mind szervezkedik? De e munkáját nem ma, avagy tegnap kezdette el. A vatikáni zsinat óta, tehát közel negyven esztendeje rendszeresen folytatja: nevelő, majd támadó munkásságát, hogy a mi világosságunkat és annak szép eredményeit véka alá rejthesse és

a maga régi egyeduralmát ismét helyreállíthassa. Negyven év munkájának mégis van ma már eredménye. Ott van egy fanatikus tábor az ügyek élén, mindenki tehetsége szerint csata-sorba állítva, ott a sok katolikus egyesület, ott a sajtó, a sok szerzetes és apáca-rend mind serény munkában, a hierárchia szolgálatában.

Már kezdi ez erős szervezet rányomni bélyegét a társadalomra, közéletre politikára és akarata szinte a közvélemény erejével hat a tömegre. Itt az ideje tehát, hogy a protestantizmus is kilépjen a maga tartozkodó állásából. A mi fegyvereink a világosság fegyverei, ezzel győzni kell és lehet, csak jól kell forgatni. Összetartás, egy célra munkálás ez lehet először és mindörökké jelszavunk, egymás iránti bizalom és erősségünk, kitartás a küzdelemben ez célunk.

Megbecsülni a hű munkásokat, lelkesíteni a csüggedőket; felvilágosítani a tudatlanokat, felemelni az elesetteket és megmenteni mindent az Isten nevében, a mi az Istené. ez volt és ez kell legyen a református munkaprogram. Azért vállat válhoz, tette fel! Sokat elvett tőlünk az újabb idő, de ha összetartunk még többet adhat a jövő. Már látom is az ébredés jeleit, a szervezkedés munkáját és ez biztató jel a jövő sikeréhez.

Az áldozatkészség mértéke a hithűségnek. A közelebről tartott egyházkerületi közgyűlésen főtiszteletű Püspök úrnak ajkán elhangzott terjedelmes jelentés, megkapó képét tárja fel, azon örvendetes körülménynek, hogy nem halt ki kerületünkben az áldozatkészség lelke. A múlt évben is százezrekre ment a kegyes alapítványok száma. Ugyancsak e jelentésből vesszük jóleső érzéssel tudomásul, hogy míg az előző évben a könyörülő szeretet 2011 korona áldozatot hozott a jó cselekedetek oltárán, addig az utóbbi évben 11.141 kor. 84 fillért fordított egyházkerületünkben a gyámoltalan szegények felségélyezésére.

Mind e jelenségek az élet jelei. Ez életjeleket azonban lelkesedéssé kell fokozni és minél intenzívebb munkává kell felváltani a jövőért. Szervezkedés, munkafelosztás, eszméink terjesztése szóval és sajtóban, ez kell, hogy jelszavunk legyen. Én hiszek a derengő fény valódiságában. Érzem, hogy Istennek lelke ismét kitöltetik közénk, hogy e bérce szép hazát még egyszer

megvédje és újra teremtsen a protestantizmus és halmait, völgyeit, városait, falvait, intézményeit és tudományosságát betöltse ismét: az igazság, szabadság és szeretet áldot levegője.

Péchy Árpád
ref. lelkész.

IMÁDSÁGOM.

Hatalmas Istenem,
Mindenségnek atyja
Van egy kicsiny fészke...
Viselj gondot rája.
Mindenek tudója,
Kicsiny fészke népe
Útaidat járja,
Nevedet imádja . . .

A hajnal bíbora
A reggel harmatja,
A dalos pacsirta,
A mezők virága
Az estnek alkonya . . .
Kicsiny házam népét
Imára szólítja,
Nagy nevedet áldja.

Gondviselő atyám,
Ha van bűnöm, vétkem,
Irgalmazz meg nekem,
S kicsiny házam népét,
Ne büntesd meg értem? . . .
Ha én bűnhődöm is . . .
Arra kérlek Úram,
Kerülje haragod
E kicsiny hajlékom.

Jánosy Sámuel.

A klerikalizmus legújabb hadizenete.

Az a felháborodás, melyet dr. Lueger, Bécs polgármestere, az ausztriai katolikusok nagy gyűlésén mondott beszéde a gondolat és lelkiismeret szabadság híveinek körében előidézett, sehogy sem akar lecsendesedni. De hiszen ez érthető is. Mi a magunk részéről szeretnők, ha minél többen vennének tudomást erről a beszédről, melyben s híres polgármester a gonosz terveit titokban szövő katolikus egyház leg-sötétebb szándékáról hirtelen lerántotta a leplet, hogy mindenki résen álljon és igyekezzék tőle telhetőleg a szabad gondolkodásnak, s lelki szabadságnak nagyon fenyegetett várát megóttalmazni. Dr. Lueger és társai

nagyon, de nagyon sajnálják, hogy elárulták magukat, midőn elbizakodottságukban az örömelemi kitörésével üdvözölték a bécsi polgármester szavait, melyek szerint a katolikusoknak legnagyobb törekvésük odahatni, hogy az ősrégi híres bécsi egyetemen minden tanszéket katolikus embernek, persze rajongó, türelmetlen katolikusnak juttassák, hogy az újitóknak és a szabad kutatás és vizsgálódás embereinek még a magvát is kiirtsák.

Akárhogy fogjuk fel ezt a világgá kürtölt szót; akár protestáns szempontból, akár a szabadtanítás álláspontjáról: mindenképen csak azt állíthatjuk, hogy a katolikusoknak ez a szándéka, ez a törekvése oda irányul, hogy a középkor sötét rémeit, a lélek és a gondolat zsarnokságát százados sirjából életre keltsék, hogy a kulturának kezdetben piros vérrrel, ujabban keserves verejtéssel áztatott szép virágát letarolják. Hogy senki se vádolhasson minket azzal, hogy talán felekezeti eszéből igen sötét színekkel rálzsoljuk a klerikalizmus, a keresztényszociálisták harci-zenetét, hivatkozunk kell azokra a körülményekre hogy férfiak, kik nagyon is közel állnak a túlzó klerikalizmust szolgáló keresztényszociálista párthoz, mint dr. Marchet osztrák közoktatásügyi miniszter és Thun gróf, dr. Luegernek különben kebelbarátja, a leghatározottabban elítéli ezt a felvilágosodás és művelődés ellen intézett durva támadást. De a sötét fanatizmust hirdető szót a bécsi egyetem összes tanárait is egy táborba gyűjtötte és mindenki, felekezeti különbség nélkül határozottan állást foglalt a közleledő ellenség sötét katonáival szemben. Ezeknek a katonáknak, ezeknek a gonosz lelkeknek nem is csak az a törekvésük, hogy más felekezeti tanárokat leszarítsanak a tudomány mezejéről és az egyetemi tanszékeket csakis katolikusoknak juttassák, — hiszen ezt még nem lehetne nagyon elítélni, mivel minden szentnek maga felé hajlik a keze, — hanem ők azt akarják, hogy a tudomány csarnokában olyan emberek uralkodjanak, kik a tudományt a pápa és csatlósai szájaize szerint hirdetik, kik a szabad gondolkodást, szabad vizsgálódást, a művelődés folytonos haladásának e két legfontosabb szervét, gyökerestől kipusztítanak és helyette a reakciónak a lelki zsarnokságnak, oly gyászos emlékü, igazán borzasztó napjait, éveit felidéznek.

Nekünk, magyar protestánsoknak kétszeresen okunk van az ellenségnek minden mozdulatát figyelemmel kíséreni. Talán arra is kellene gondolnunk, hogy mi magunk is fegyverhezünk valami módon, hogy az ellenség támadásait bármily csekély mértékben is visszavághassuk vagy megghiusíthassuk. E tekintetben annyira mentünk a nemtörődömségünkkel, hogy most már tiltakozó szavunkat nem hallgatják meg, vagy a mikor jogos követelésünknek teljesítését sürgetjük, azt hányják a szemreinkre, hogy megbontjuk a felekezeti békét. Nehéz körülményeink, igazán aggasztó viszonyaink között nagyon is szükséges, hogy mindig egyre figyelmeztessük hűveinket, hogy az ellenség a sarkunkban van.

Isten ígéje.

A betegek barátja

ELSŐ RÉSZ.

Bibliai történetek.

I.

Ó-Testamentum.

18.

Nábál.

A mértéktelenség következménye.

És meghala az ő szive ő benne és olyan lón, mint a kő. 1. Sám 25., 37.

Abban az időben, amikor Dávid kellett, hogy fusson a Saul üldözései elől, élt egy Nábál nevű gazdag ember. Sok barmai voltak, hatalmas úr volt széles vidéken, de Dávid nem egyszer segített rajta, meg is védelmezte a Nábál szolgálait, birtokát, idegenek támadásai ellen. De Nábál mindeme szolgálattételekről megfélekedett. Az olyan emberek közé tartozott, akik azt hiszik magukról, hogy nekik minden szabad, de ők senkinek nem tartoznak semmivel; akik pénz-sovárok, önzők, gögösök és lenézők azokkal szemben, a kiket maguknál kisebbeknek gondolnak. Ezidőtájt éppen a juhnyírás ideje volt és ilyenkor pompás vigalmakkal szokták megünnepelni a munkálatok elvégzését s szokás volt ezekre a szomszédságot is meghívni, vagy nekik gapju, vagy egyéb ajándékokkal kedveskedni. Dávid is számított erre, mert amint Saul elől menekülve, vitézeivel ezen a vidéken megtelepedett, nemcsak jó szomszédja volt az említett Nábálnak, hanem valóságos védőbástyája is az ellenségek ellen. Hogy ez a gögös ember a meghívást elmulasztotta s különben is minden ténykedésével kimutatta, miszerint nem becsüli többre sem őt, sem katonáit, mint valami szerencselovagokat, ez Dávidnak zokon esett. Elhatározta, hogy megbünteti Nábált; hogy katonáival megrohanja, tönkreteszi s még élőt sem hagy hirmondóul semmi vagyónából.

Látjátok, hogy a fősvénység, önzés, gögös leki-csinylés hogyan gyűjti az égő tüzet a maga fejére? Mindnyájan tanulhattak belőle!

Hanem ezután jön a még szomorubb rész. Nem szólok arról, hogy Nábál felesége az okos, előrelátó Ábigáil hogyan fordította el házuktól a veszedelmet. Arról sem beszélek, hogy a mi asszonyaink között is vannak, akik szelidséggel, türelemmel, okossággal helyrehozzák férjeik elkövetett hibáit. . . . De azt nem hallgathatom el Nábálról, hogy ő, a míg másokkal szemben fősvény, önző, lenéző volt, addig magával szemben sokat megengedett magának, mert híres volt mértéktelenségéről, dobzódó, részeges voltáról. Ilyenkor elbizakodottságában még inkább megfélekedett magáról. Most is az történt vele Úgy belemerült a nyírás ünnepélyek alkalmából a dorbézolásba, hogy a mámor soha el nem szállt fejéből. Természetes tehát, hogy a Dávid támadásáról s feleségének közbenjárásáról sem tudott. Hanem jött a kijózanodás. Egy reggel, mikor a Nábál feje elég tisztának látszott arra,

hogy komolyan lehessen vele beszélni, Ábigáil felfedezett előtte mindent. Nábál belátta hibáját, de a veszedelem gondolata annyira megrémítette őt, hogy ijedtében hangtalanul összeesett; a gutta ütötte meg: „meghala az ő szive ő benne és olyan lón, mint a kő”.

Hány ember rövidíti meg életét, mint Nábál. Mindig mértéktelenkedni, élvezni! . . . Még a leg-erőteljesebb embernek is kora véget jelent. Ovd magad a Nábál esetétől!

Kegyesség útja.

„Kérlek, ments ki engemet!”.

— Az Advent alkalmából —

Egy ismert nevű, kiváló egyéniség Keleten nagy költséggel pompás lakomát rendezett és sok vendéget meghívott. De mikor eljött az idő a megjelenésre, a vendégek elmaradtak és mentegetőzni kezdtek. Tulajdonképpen nem akartak jönni, de mivel nem volt bátorságuk ezt nyíltan bevallani, azt mondták: nem jöhetünk. — Bármi volt is azonban az oka, hogy szándékukat nyíltan meg nem mondták, amiért a lakomától távol akartak maradni, mentségeik nagyon ostobák voltak.

Az első ezt mondta: „Szántóföldet vettem és ki kell mennem, hogy megtekintsem; kérek, ments ki engemet.” — De miért volt e sietség? Nem mehetett volna ki máskor?

A második mentsége semmivel sem volt jobb. „Öt igabarmot vettem és elmegyek, hogy megpróbáljam őket; kérek, ments ki engemet.” — Valami baja történt volna az ökröknek, ha egy napig még nyugalomban maradnak? De különben is akár jó, akár rossz vásárt csinált, az ökrök már meg voltak véve

A harmadik mentség volt a legroszabb: „Feleséget vettem és azért nem mehetek.” — Miért nem mehetett el es miért nem *vihette a feleségét is magával?*

Ennek a bibliai történetnek értelme világos. Isten egy felséges lakomát rendezett mérhetetlen áron elveszett bűnösök számára, és szolgálait elküldé széles e világra, hogy ez örömhirt az emberekkel tudassák.

A meghívás szól mindeneknek; senki sincs belőle kivéve. Milliók részesültek már e vendégségben, kik most már a mennyben vannak. Milliók vannak még útközben és azért hangzik a kiáltás: „Még van hely!” A ház még nincs betöltve, az asztal még üres. Még ott a hely, hol kinek-kinek ülnie kell. Menjetek, kényszerítetek minden embert, az Úr sokat meghívott! Még van hely!

Világiasan gondolkozó emberek rendszeren unalmasnak és szomorúnak képzelik a keresztyén életét. Ha valaki az evangélium vendégségét megízleli, szívének szomorúság tölti meg, mely arcára is kiül. Az ilyenek nem tudják, hogy az „evangélium” jó hirt jelent; nagy örömről és nem szomorúságról beszél. A példázat szereplői ünnepre és nem temetésre voltak meghívva. Máté evangéliumából értesülünk, hogy a meghívás lakodalomra szólt.

Az evangélium hirdetői bejárják a világot. Sok helyt nemes, az idvességre vágyó lelkeket találnak, de sok helyt hallnak ily választ: „Kérlek, ments ki engemet!” A emberek kifogásokat hoznak fel s nem akarják az *Isten szabadítását* elfogadni. De mentegetőzéseik ép oly alaptalanok, mint a példázatbeli vendégeké.

Engedjétek hozzám, el ne tiltátok őket!

Márk X. 13—16,

Ott ül a Megváltó tanítványai, a 12-nek társaságában. Most is, mint mindig, Isten országa igazságaira oktatta őket. Égyszer csak valami zaj hangzik. Édes anyák, gyermekeik boldogságát ohajtó édes anyák viszik a kicsiny gyermekeket az Úrhoz, „hogyan illesse azokat“, hogy megáldja őket. A tanítványok azt gondolván, hogy Jézus büszke magasságból tekint a kis gyermekeket, nem akarják a szülőket hozzá bocsátani s feddik őket, hogy miért zavarják a Megváltót, mikor nagyobb dologgal van elfoglalva, sem hogy most e kisdedekkel bajlódjon . . .

Látszik, hogy mennyire nem ismerték még a tanítványok sem a Megváltót, s az Ő szeretetét. A tanítványok csak a Jézus hatalmára és dicsőségére gondoltak s azt hitték, hogy ahhoz a hatalomhoz és dicsőséghez nem illik a gyermekek játszódása. De Jézusban nemcsak az Isten hatalma és dicsősége jelent meg, hanem az Isten szeretete és végtelen bölcsessége is, épen azért Ő feddi meg a feddőző tanítványokat: Engedjétek hozzám jönni a kis gyermekeket és el ne tiltátok őket, mert *ilyeneké* a mennyeknek országa! Mert Krisztus szeretete a gyermekeké

is s bölcsessége azt diktálja, hogy épen a kicsinyeket, az erőtlenekeket keresse nagy előszeretettel.

Megragadó, gyönyörű kép ez, k. olvasók! Ott áll középen a Megváltó, ki jött mindenkihez. kinek vére omlott a nagyokért, kicsinyekért, az öregekért, a gyermekekért, gazdagért, koldusért s az édes anyák tudják, hogy nincsen senkiben másban Üdvösség a Jézuson kívül, az édes anyák tudják, hogy imáiknál, fáradságúknál, gyermekeikért sokszor veritékes, hajh! sok könnyel, gonddal, éjjelek virrasztásával járó gondoskodásuknál többet ér, sőt egyedül az ér meg mindent, ha a Megváltó kezeit ráhelyezi gyermekeik fe-

jére, illeti, megáldja őket. Oh! ha mi is, az élet nehéz küzdelmeiben beteg, fáradt lelkek, veritékes, nehéz, mert a mi erőnkkel harcolt harcainkat félbehagyva, gyermeki alázattal járulnánk a Szabadítóhoz, hogy illesse minket is! Édes anyák, református anyák, kihez viszitek gyermekeiteket? A Jézushoz vigyétek. Ő vár titeket s várja gyermekeiteket. Ha mikor gyermekeitek ajka nyiladoz, értelme fejlődik, kulcsoljátok össze imára kezeiket s tanítsátok meg dicsőíteni az édes, a drága Jézust, a gyermekek legnagyobb barátját! Ne Isten nevének káromlása, de dicsőítése legyen a gyermeki ajkak első megnyilatkozása. Há-

nyan sirtok, jajgattok, hogy nem tudtok gyermekeiteknek enni adni, nincs ruházatuk, gyermekeitek rosszak, háládatlanok és engedetlenek, oh! hát miért nem viszitek el őket a Jézushoz? Ő illeti gyermekeitek szívét, Ő megszabadítja őket bűneiktől, titeket a gondoktól. De vigyázzatok! Ne csak gyermekeiteket küldjétek a Jézushoz, s ti távol maradjatok, menjetek el magatok is. Nézzétek, itt is nem a gyermekek mennek az Úrhoz, az anyák viszik őket. Sok helyen a gyermekekkel imádkoztatnak a szülők reggel és este, evés előtt és után, de maguk nem imádkoznak, a gyermekektől megkivánják, hogy templomba elmenjenek, de a szülők otthon ma-

radnak vagy a sátán tanyáira mennek, így nincsen jól, ez bűn, édes apák és édes anyák! Vigyétek *ti* a gyermekeket Jézushoz együttes imában, bibliaolvasásban, templomba járás által. Nézzétek meg, hogy illetni fog az Úr titeket is és gyermekeitekkel együtt megáld titeket is!

Lesznek s vannak sokan, kik mint Jézus tanítványai, tudatlanságból, vagy bűnből és rosszakaratból, visszakarnak tartani attól, hogy az Úrhoz vigyétek magzataitokat. Gunyolnak, hogy szenteskedtek, képmutatóskodtak, felhivnak, hogy jobb, ha gyermekeiteket még vasárnap is dolgoztatjátok, másra tanítjátok.

mint templomba járásra. „Az imádkozásból nem él meg, a hit nem ad kenyeret!“ — Ne higgyetek a sá-
tánnak s az ő követőinek. Feddjének, csufoljanak,
bántalmazzanak, ahogy tetszik, — szülők, nevelők —
akarjátok, hogy boldogok legyenek gyermekeitek? —
vigyétek el az Úrhoz, ismertessétek meg Jézussal őket,
miután természetesen ti is megismertétek az Urat. Itt
a *tanítványok* tiltják meg az anyákat. A tanítványok!
Ref. lelkipásztorok, kik „Krisztus tanítványainak“ hiv-
játok magatokat, engedjétek, vigyétek a gyermekeket
Jézushoz, ne tiltsátok meg őket az Úrtól. A gyerme-
kek Jézushoz, a boldogság, testi s lelki jólét és üd-
vösség egyedüli és örök forrásához vezetésének leg-
áldásosabb eszköze a *vasárnapi iskola*. Ennek szer-
vezésére, minden gyülekezetben meghonosítására hiv-
juk fel igazi szeretettel lelkipásztor és tanító olva-
sóinkat. (A szerkesztőség a legnagyobb készséggel,
sőt lelkesedéssel nyújt felvilágosítást és segédkezet
ennek szervezésében bárkinek.) Nem újabb teher ez
a hat napon át iskolában elfoglalt gyermekre nézve,
a világ összes prot. egyházaiban, hol az evangélium
erő és hatalom, meg van ez az intézmény s az egy-
ház építésnek, vallásosság, egyháziasság fejlesztésének
leghatásosabb munkája.

Imádkozunk k. olvasók, hogy hazánkban is
közelebből erdélyi egyházkerületünkben is minden
szülő vezesse el gyermekét az Úrhoz s a tanítványok,
a lelkipásztorok és tanítók ne tiltsák meg őket, de
sőt vezessék el a Jézushoz.

Most, most még ifjú korodban
Add át Jézusnak szíved,
Míg az öröm, vidám kedély,
Remény, erő mind tied.
Búban, bajban, szenvedésben,
Időd, erőd Néki add.
S hogy országát szélesítsed,
Vezess Hozzá másokat. —
Míg fenn ragyog élted napja,
Siess Hozzá szaporán
A Megváltó szent ügyéért,
Munkálkodj későn korán.

Benkő Viktor.

Egyháztársadalmi élet.

**Miket olvassunk, honnan, miféle evangéliumi val-
lások iratokat vásároljunk?** Az adventi szent napok-
kal örömmel küldünk kedves előfizetőinknek és
általános, szeretett kedves hittestvéreinknek, akik
bizonyára igen sokszor érezték hiányát az evangéliumi
és református szellemű hitelesítő olvasmányoknak. Ez
év december 1-étől kezdve újonnan szervezett szer-
kesztőségi és kiadóhivatali irodánkban raktáron tart-
juk a legjobb és legmegfelelőbb vallásos iratokat, fü-
zeteket, traktátusokat, könyveket és bibliákat. A Lon-
doni Vallásos Traktátus Társulat magyar nyelvű ki-
adványait, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság

kiadásában megjelent összes műveket és a Koszoru-
füzeteket, a Brit és Külföldi Biblia Társulat biblia
kiadványait, az Urbán Reinhold eperjesi vallásos könyv-
kereskedő által hirdetett összes vallásos iratokat és
műveket.

Szerkesztőségi és kiadóhivatali irodánk utján be-
szerezhető bármely kiadónál megjelent irodalmi mű;
magyar, angol, francia és német könyvek, továbbá ro-
mán és német vallásos iratok nagy választékban.

Protestáns árvaházi naptár, Evangéliumi fali
napár, vallásos fali mondások és álló képecskék, bib-
liai mondatos lapok, Levező, születésnap és ünnepi
köszöntő lapok alkalmi bibliai mondásokkal és ké-
pekkel.

5 koronát meghaladó küldeményeket portómen-
tesen szállítunk.

A „Vasárnap“ szerkesztősége és kiadóhivatala irodája utján beszerezhető könyvek és füzetek.

A teljes ár beküldése után. ha az legalább 5 korona,
díjmentesen szállítunk.

	Kor. fill.
Bunyán J. Zarándok útja — — —	3.—
A keresztyénség védelme. Irta: dr. Luthard. Kötve előbb 2.40., most — — —	1.20
Az Úr Siona, vagy a keresztyén egyház 1900 éves történelme 90 képpel. Irta: Farkas József theol. tanár, finom kötésben —	2.—
Bibliai kézikönyv. Kalauz a Szentírás tanul- mányozásához térképekkel. Irta dr. Angus József, előbb 7.60, most csak — — —	4.—
Bibliai földrajz képekkel, a Szentföld térké- peivel Irta: Farkas József theol. tanár, félvászonk. előbb 1.40, most 1.— füzve	—60
Égi manna. Az év minden napjára, vászonba kötve előbb 1.20, most — — —	1.—
Frigyes katona. Füzve 20 fill., kötve — — —	—60
„Gyermeklant“. Vallásos énekek gyűjteménye. 60 ének négy hangra. Összeállította Far- kas Sándor, kötve — — —	—50
Hajnalpir, képekkel. Irta dr Kiss Áron, finom vászonköt. 1/2 vászon 60 fill., füzve — — —	—20
„Hit, remény, szeretet“. Protestáns imakönyv. Családi emléklapokkal IX. kiad. vász. k. börköt.	2.50 5.—
„Hozsanna“. Énekeskönyv, 202 ének, négy hangra, összeállította Victor János. Vasár- nap iskolák, vallásos összejövetelek és házi áhitatok számára vászonkötésben 1.20, szebb vászonkötés címmel 1.50, diszkötésben — — —	2.50
Jézus élete. Irta Conder Eustace. A Szentföld térképével vászonköt. 1.— füzve — — —	—50
Jones Mária a walesi leány. Történet, kötve Krisztus és az Irás. Irta dr. Saphir A. vászon- kötésbe 80 fill., füzve — — —	1.20 —20
Krisztus személyisége azaz: Emberiségének tökéletes volta, istensége kezességéül te- kintve. Irta Schaff Fülöp, köt. 80 fill. füzve	—40
Kristof vén kintornája 3 képpel kötve —.60 csinos borítékban füzve — — —	—30
Napfelkölte, képekkel. Irta dr. Kiss Áron, fin. kötésben 1.—, 1/2 vászonköt. 60 fill. füzve	—20

A legfőbb jó. Drummond Henrik, kötve	—	1.20
Melyik volt előbb: a tyúk vagy a tojás? Horner J.	—	1.50
Fölvívás a meg nem tért emberekhez, kötve	—	—,50
A magyarorsz. prot. hitbajnokok élete. Kötve	—	—,60
Angyalka karácsonya. Képekkel finom kötésben	—	—,50
Luther Márton élete. Diszkiadás 14 képpel	—	—,30
Kálvin János élete. Irta Losoncy László tanár	—	—,20
Melanchton Fülöp élete	—	—,08
Knox János élete	—	—,08
Zwingli élete	—	—,10
Jessika legelső imája	—	—,12
„Két örömnapp”. Elbeszélés	—	—,15
A világmiszió. Az evangéliumi külmiszió rövid ismertetése. Képekkel	—	—,12
A ki Istenben bizik, meg nem szégyenül	—	—,12
Az anyátlan család. (Szász Károly)	—	—,10
Tengeren megmentve. Képekkel	—	—,20
Egy apostol az újabb korban. (György Vilm.)	—	—,10
Három nap egy ifju életéből	—	—,10
Thirza, egy zsidó leány megtérése	—	—,10
Miképen lehet az idvességre eljutni?	—	—,10
A bűnös barátja	—	—,10
Jámbor Frigyes. Egy vegyes házasság történet.	—	—,09
Az örök élet utja	—	—,20
Világosság utja, Napi táplálék keresztyén ifjak számára csinos borítékban kötve (új ja- vitott kiadás)	—	—,20
Jézus szavai az elfáradthoz. Elmélkedések a hó minden egyes napjára, XI. kiad. köt.	—	—,20
Az ember szive 10 képpel	—	—,30
Anyá gyermekei között	—	—,60

Traktatusok.

Térj vissza Istenhez!	—	—	—,02
Mit tesz hinni a Krisztusban	—	—	—,02
Mindnyájan	—	—	—,02
A biblia és a bűnös	—	—	—,02
A hét kenyeres kosár	—	—	—,02
Nem akarta hinni	—	—	—,02
Egy perc sem jut imádkozásra	—	—	—,02
Az iszákosság következményei	—	—	—,02
Keresztyén vagy-e te?	—	—	—,02
Jones Mária a katona leánya	—	—	—,03
Az utolsó nap	—	—	—,03
Az Uri ima magyarázata	—	—	—,03
Az ifju hazamenetele	—	—	—,03
Pünkösdi virágok	—	—	—,03
Haza felé!	—	—	—,03
Nem haltok meg halálnak halálával	—	—	—,03
Fauler János megtérése	—	—	—,03
A pásztórrá lett királyfi	—	—	—,03
A könnyelmű bűnös leány	—	—	—,03
Egy öreg ember élettörténetéből	—	—	—,03
Az iskolamesternő	—	—	—,03
Krisztus az üdvre vezető út	—	—	—,04
Vigyázzatok!	—	—	—,04
József mint az ifjak példányképe	—	—	—,04
Egy hamburgi lelkész naplójából	—	—	—,04
Kész légy ember a halálra	—	—	—,04
Jöjj Jézushoz	—	—	—,04
Szent Péter és az egyház	—	—	—,04
Az ügyvédjelölt és az orvos	—	—	—,04
Jó tanácsok a szolgák számára	—	—	—,04
Párbeszéd az újjászületésről	—	—	—,04
Hogyan áldott meg Isten egy bádogost	—	—	—,04

Vasárnapi szünet, családi életkép	—	—	—,04
Három beszélgetés a városligetben	—	—	—,04
Az öreg doktor	—	—	—,04
A fekete szirt	—	—	—,04
Hátha mégis igaz a mit a biblia mond	—	—	—,04
Képek a pogányvilágból	—	—	—,04
A lázongó Adám megtérése	—	—	—,04
Krisztus és a két gonosztevő a kereszten	—	—	—,05
A napoknak királya	—	—	—,05
Zsidó vagyok-e én?	—	—	—,05
Kérelem a zsidó olvasókhöz	—	—	—,06
A zsidó kérdés	—	—	—,06
Az üdvözítő kopogtatása	—	—	—,06
A jóság győz. Elbeszélés ifjak részére	—	—	—,06
Katácsonyi fény. Elbeszélés	—	—	—,06
Érted is jött az Idvezítő	—	—	—,07
Afrikai rablófőnök megtérése	—	—	—,07
A keresztyének üldöztetése Madagaskar szi- getén, képekkel	—	—	—,08
János mester, elbeszélés	—	—	—,08
Tizenkétféle kiosztásra alkalmas 4 oldalos apró gyöngyök. Traktátus 100 drb. ára	—	—	1.—
Tízféle pálmaágak, darabja	—	—	—,04
Tízféle pálmaágak egybekötve diszkötés, ára	—	—	—,80
Miatyánk	—	—	—,20

**A magyar protestáns irodalmi társaság
kiadványai.***Házi kincstár:*

I. Miller J. R. dr. Csendes órák. Segéd- könyv a bibliának az életbe átvitelére. Ford. Szász Károly. 8 ^o . kötve	—	2.—
II. Barde Eduárd. Mártha és Mária. Ford. Vargha Gyuláné. 8 ^o . kötve	—	2.—
III. Szabolcska Mihály. Áhitat szeretet. Vallá- son és családi költemények. 8 ^o kötve	—	2.—
IV. Sheldon M. Károly. Az ő nyomdokain vagy Mit tenne Jézus? Ford. Csizmadia Lajos. 8 ^o . kötve	—	2.—
V. Kenessey Béla. Női jellemképek. Kötve	—	2.—
VI. Raffai Sándor. Jézus példázatai, kötve	—	2.—
Drummond H. Természeti törvény a szellemi világban. II. kiadás. 8 ^o . kötve	—	2.—
Dalhoff. Belmiszió kalauz	—	2.—

Naptárak, füzetek.

Bibliák, Újtestamentumok és más kiadóknál meg-
jelent könyvek az eredeti árban beszerezhetnek. Továbbá
kaphatók nálunk: angol és német könyvek, cseh, tót,
szerb, horvát és román vallásos iratok nagy válasz-
tékban, külön árjegyzékek szerint.

H i r e k.**Olvasd a bibliát.****Adventi szózat.**

Máté 3. 2.

Beköszöntött ez évben is az advent. (E latin szótól
adventus, a mi anynyit tesz: eljövétel, a Krisztus el-
jövele.) Négy adventi vasárnap van, jelezni akarván
az egyház evvel a 4 ezredévet, a mi telt a Krisztus
utáni várakozásban. E szavakat szólják az adventi

napok nekünk: Térjete meg, mert elközelített a mennyeknek országa. Evvel lépett fel próféta munkájára Keresztelő János Máté 3. 2. Mikor Jézust megkeresztelte, a Jordánból kiemelkedett, a Szentlélek által is az Isten szerelmes fiának kijelentett Megváltónak is első szava a néphez betűről betűre az, ami Keresztelő: Máté 4. 17. Mikor az őskeresztények megalakult ama 3000 lélek Péter apostol ugyanezen felhívására lett keresztény: Térjete meg: Cselek. 2. 38. Luther evvel a szózattal lépett fel reformátori munkájára. Ez, a megtérés tehát a lelkek keresztény életének, mint a vangéliumi egyháznak kezdete, alapja Erre hívnek fel az adventi napok.

Aranymondás: Nem tudod-e, hogy az Istennek kegyelmessége téged megtérésre indít? Rom 2: 4.

Oktató jegyzetek.

A megtérés szükséges volta Összülünkkel, kiket a kígyó elcsábított, mindnyájan elbuktunk, elesünk Eredendő bűnnel jövünk a világra. Ez eredendő bűnhöz sok-sok bűn tapad még. Már a kisgyermeknek mennyi bűne van? Harag, irigység, engedetlenség, durcáság, sokhelyt káromkodás, sőt lopás is. Az évek folyamán alatt mindig több bűn elkövetése terheli lelkünket. És éppen ezért lelkünk nyugtalan, boldogtalan elégedetlen. Biztos irányítója a boldogság felé nincs. Úr lesz felette a sátán, mely ref. hitünk tanítása szerint is személyes erő és hatalom. Mi e rettenetes urnak állunk szolgálatában. A lélek betegsége a testre is kihat, mert bűnösök vagyunk, testünk is beteg. Általános a nyomor, a baj, sirás és szenvedés. Magunk erején ezektől meg nem szabadulhatunk. Érezzük, hogy így nincs jól a mi lelkünk és hogy lehet jobban is s kell is, hogy legyen. Lelkünk e jobb helyzetét a megtérés, újjászületés által ériük el.

A megtérés lényege. A tékozló fiú példájából (Luk, 15.) láthatjuk hogy a megtérés a megalázkodáson kezdődik. „Felkelvén lemegyek az én Atyámhoz s azt mondom neki: Atyám vétkeztem az ég ellen és te ellened és nem vagyok immár méltó arra, hogy te fiadnak hívattassam”. Vergődünk bűneink miatt, igazán bánjuk azokat, sirunk, mint a gyermek, félünk az Úr haragjától s vágyunk a csendesség s nyugalom után. Ekkor egy kar nyulik utánunk: a Jézus karja. Ime, az Istennek báránya, ki elveszi e világnak bűneit s ebben az én bűneimet is. Átadunk neki minden bűnt, Ő leviszi azokat a sírba, mi vele együtt meghalunk s fel-támadunk új életre. Nem az előbbinél jobb életre, hanem az egyedül jó életre, új életre. Mi új teremtmények leszünk, boldogok, szüntelen imádkozó, azaz imádságos életet élő, bibliát olvasó. Krisztust szerető, követő s egykor Őt szemtől-szemben látó élő keresztények.

Egy magas torony repedéseit javította egy állványon egy kőműves. Az állvány elromlott, a kőműves alá esett. Lent kövek feküdtek a földön s ezek között egy bárány is legekészett. A kőműves e bárányra esett, ez szörnyet halt, a kőműves életben maradt. — Istennek báránya, a Jézus is meghalt, a mi bűneink ráestek, ezek súlyát érezte s mi élünk Ő általa Térjete hát Ő hozzá mindnyájan ti. kik olvassátok a „Vasárnap”-ot, erre hívnek fel a kedves, a boldog várakozással teli adventi napok.

— **Vallásos estély.** A marosvásárhelyi ref. egyház immár 8-ik éve, az adventi idők beköszöntésével megkezdte heti vallásos estélyeinek sorozatát, mely egyuttal a megindítandó egyháztársadalmi munkának is egyik ága. A pénteki első estén a 37. dics. 1. v. eléneklése után Tóthfalusy József olvasott fel a ref. egyháztársadalmi élet megújulásának célja és feladatai címmel. Dr. Szász Károly árvászéki ülnök vallásos költeményeket olvasott, többek közt néhai apja s áldott emlékü püspökünk Szász Domokosnak első egyházába beköszöntő verses imáját, Biró András lelkész bibliát magyarázott. Az estély Benkő Viktor s. lelkész imájával s énekkel végződött.

— **Nemeskeblű, szép alapítványok.** Egyházkerületünkben legközelebb több nemeslelkű ref. ember tett egyházi és iskolai célokra szép alapítványokat. Az igazgató tanácshoz folyó évi szept. 24-ig bejelentett alapítványok ezek: Gr. Bethlen Ödön 4000 K, Antos József ügyvéd rétyi egyháznak 1000 K és a Mikó-

kollégiumnak 1000 K, néhai Bodrogi Sámuel nagy-szebeni lelkész székelyudvarhelyi ref. egyházközség részére 10,000 K, Szacsvey Sándor szeretetháznak 2000 K. A szász nemzeti egyetem Tordosnak évi 1500 K, Kún-kollégiumnak évi 30,000 K, Hegedüs Sándor főgondnok a kolozsvári kollégiumnak 20,000 K, Bulyovszky Gyuláné kolozsvári kollégiumnak 1000 K, az Emke által 32 évre biztosított évjáradék 1210 korona. Rendkívüli Emke-segély 2100 korona.

— **„Vasárnap” érdekében** Idestova két éve, hogy átvettük e lap vezetését. Nem kértünk, nem zaklattunk senkit ügyünk érdekében, mert megvoltunk győződve afelől, hogy mindazok, a kik buzgó érdeklődéssel viseltetnek egyházi életünk iránt, szívükre veszik „Vasárnap”-unk ügyét is. A további halogatás mulasztás lenne részünkről. Éppen azért kérjük olvasóinkat ve-gyék támogatásukba, pártfogásukba lapunkat. Az elő-fizetési ár a legcsekélyebb s így sem egyeseknek, sem testületeknek nem terhelő. Údvös és szép cselekedet lenne főuraink és pátronusaink részéről, ha községek szegényebb lakósi számára, a téli időszakra megrendelnék. A „Vasárnap” terjesztésére s így a re-formátus szellem fejlesztésére a szeretet adományait is elfogadja a szerkesztőség.

Ország-világ.

— **Székely méhészet.** Új lendületet nyert a Székelyföldön egy régi gazdasági foglalkozás: a méhészet. A folyó évi méhészeti tanfolyamoknak, melyeket a székelyföldi kirendeltség rendezett, már látszik a jótékony gazdasági befolyása a székely köznépnél is. E tanfolyamokon lelkészek és tanítók vettek részt abból a célból, hogy elsajátítsák a kaptárral való méhészkedés nehezebb és jövedelmezőbb művészetét. De ez nem elég. A lelkészeknek és tanítóknak a megszerzett gazdaságtudományt tovább kell terjeszteniök.

Mert a faluban a pap és tanító központja a népéletnek, innen ágazik ki a községbe minden nemesebb eszme. A paplak és tanítólak olyan a faluban, mint a nagy városban az egyetem, ahol minden tudás fel van halmozva.

Valóban lelkészeink és tanítóink komolyan fogták fel a méhészeti tanfolyamok célját, mert községekbe felébresztették a népnek figyelmét a méh, e szorgalmas kis állat mánkássága iránt.

A velük való foglalkozás a legnemesebb és leghasznosabb időtöltés. Csak látni kell, mily rendszert és mily nagy tevszerűség uralkodik a méhek világában. Mindenkinnek, még a legkisebbnek és allg kibuvó méhnek is meg van a maga dolga, mely mint egy láncszem illeszkedik be az egész méhcsalád munkájába. Alig nyitja ki szemét a világra jött méh, már dologhoz fog.

A méhekkel való foglalkozás munkaszeretetre és a munkás megbecsülésére tanít minket.

Tehát sokkal több erkölcsi haszonnal jár, min anyagi előnnyel a méhészet, habár pénzügyileg is jól megjutalmazza a gazda fáradságát.

Időnként a mi kis lapunkban is foglalkozunk állandóan ez erkölcsileg is fontos gazdasági ág művelésével, hogy olvasóink is megkedveljék azokat a kis állatokat, akik most téli álmra hajtják fejüket, de tavasszal új életre ébrednek.

Király Béla.